

Limburg an der Lahn (24 augustus 2024)

HUB STOHR

Het was dit jaar wel een zeer lange reis van maar liefst ruim tweeëneenhalf uur naar Limburg an der Lahn, maar het was het uiteindelijk dubbel en dik waard. Deze relatief kleine stad is erin geslaagd haar bijzondere historische sfeer in de loop van de eeuwen uitstekend te bewaren. Tijdens de voorafgaande lezing op 15 augustus werd op het waarom uitgebreid ingegaan en tijdens het bezoek kon men dit zelf ervaren.

Limburg an der Lahn ligt, zoals de naam al aangeeft, aan de rivier de Lahn. (*Van enige relatie met onze provincie is overigens geen sprake.*) Aan deze belangrijke weg tussen Keulen en Frankfurt lag hier een voorde in de rivier. In de vroege middeleeuwen ontstond een kleine nederzetting op en naast een strategisch gelegen hoge rots in een verder vrij vlak terrein. In de twaalfde eeuw werd er een houten brug gebouwd, die in de veertiende eeuw door een stenen brug werd vervangen en welke met een aantal aanpassingen de tand des tijds heeft doorstaan. Geen wonder dat ons bezoek aan Limburg an der Lahn hier begon. De brug heeft nog steeds een oude brugtoren, een pestkruis en natuurlijk een beeld van de brugheilige Nepomuk. Van daaraf had je ook een goed zicht op de *Domhügel*. Tot 1905 werd op deze brug tol geheven,

Limburg an der Lahn bij de bouw van de stenen brug in de veertiende eeuw

eeuwenlang één van de belangrijkste inkomstenbronnen van de stad.

Vanaf de brug ging het naar het oudste deel van de stad. In 1289 legde een verwoestende stadsbrand dit gebied geheel in de as, maar een aantal van de huizen uit de snelle herbouw ervan staan er echter nog steeds. Het zijn de oudste vakwerkhuisen van Duitsland.

Detail grafsteen van graaf Konrad in de Dom

Daarna werd de *Domhügel* beklommen met de beroemde Limburgse Dom die de omgeving domineert. Deze kerk hoorde bij een klooster (*Stift*) dat al in de tiende eeuw werd gesticht door Konrad "Kurzbold", graaf van de Nederlahn-gouw (± 885-948), die er ook begraven ligt. De enorme kerk met zeven torens uit de dertiende eeuw is gebouwd in een mengelmoes van romaanse en gotische stijlen. Het klooster had in de middeleeuwen grote bezittingen in de omgeving en was erg rijk, en kon zich daardoor deze grote kerk veroorloven. Tijdens de Reformatie werd de omgeving van Limburg an der Lahn voornamelijk protestants; veel bezittingen gingen verloren en de rijkdom verdween. Rond 1800 werd het klooster gesloten en gesloopt, later in de negentiende eeuw werd de kerk een

Blik op de Lahnbrücke met brugtoren en de burch van Limburg an der Lahn (schilderij uit 1862)

De Lahrbrücke met brugtoren

kathedraal (*Dom*). Het naast de kerk gelegen bisschoppelijke 'paleis' was enige jaren geleden onderwerp van een schandaal; de toenmalige bisschop liet het voor enkele tientallen miljoenen euro's luxueus verbouwen. Naast de dom ligt de burcht van Limburg an der Lahn; behalve een woontoren en kapel uit de middeleeuwen zijn er ook uitbreidingen uit de zestiende en achttiende eeuw. Aanvankelijk woonden hier de plaatselijke graven, maar in de vijftiende eeuw kwamen stad, burcht en klooster in handen van de bisschop van Trier. Limburg an der Lahn bleef daardoor een katholiek eiland in een protestantse zee.

Na de lunch stond een verder bezoek aan de stad op het programma. In de binnenstad, die in de middeleeuwen is ontstaan, vind je hoofdzakelijk vakwerkpanden, deels uit de zestiende, zeventiende en achttiende eeuw. Doordat Limburg an der Lahn na 1600 economisch stagneerde en politiek afhankelijk werd van het verre *Kurtrier*, bleef de stad beperkt van omvang en ontwikkelde zich niet verder. Dat was ook in de negentiende eeuw het geval. De industrialisatie kwam nauwelijks van de grond, een spoorwegwerkplaats was de grootste werkgever. In de binnen-

De burcht van Limburg an der Lahn

Op de Domhügel

stad bleven de meeste panden behouden en verpauperden langzaam maar zeker. In de Tweede Wereldoorlog ontsnapte de stad aan grote bombardementen; wel werden de spoorweginstallaties die buiten de binnenstad lagen vernield. Na de oorlog werd de binnenstad grootschalig aangepakt. Men koos overigens niet voor sloop en nieuwbouw, maar voor restauratie van het bestaande vakwerk. De sterk vervallen binnenstad van Limburg an der Lahn werd het Duitse paradepaardje van stadsvernieuwing, maar dan wel met behoud van het historisch erfgoed. Dat trok heel wat bezoekers aan; het is er tegenwoordig – zeker in de weekenden – erg druk. Het toerisme werd zodoende de grote economische motor van de stad.

Er werd genoten van de vele prachtige gevels in de smalle straten, de gezellige pleintjes met tal van restaurants en terrassen. Bovendien werkte het weer mee om er een prachtige excursiedag van te maken.

De excursiefoto's zijn aangeleverd door Frans Lussenburg.

Plattegrond van Limburg an der Lahn anno 1873

